

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน
แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Guidelines to promote the raising of native chickens of the
people of Salavan Salawan Province, Lao PDR

¹เพ็ดนิคอน สินทะสัค, ²ธรรมรักษ์ ละองนวล และ ³ประสิทธิ์ กุลบุญญา
¹Phetneekone Sinthasack, ²Thamarak La-ongnual and ³Prasit Kunbunya

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ประเทศไทย
Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.
¹Phetneekone.sG62@ubru.ac.th

Received November 10, 2022; Revised November 25, 2022; Accepted December 30, 2022

บทคัดย่อ

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ตัวอย่าง จำนวน 97 คน ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านการ

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²รองศาสตราจารย์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองการให้อาหาร และการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรคระบาดของสัตว์ปีก ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองการให้อาหาร และการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหน่วยงานรัฐสนับสนุนองค์ความรู้ ด้านข้อมูลข่าวสารแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เมือง

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เกษตรกรควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม ควรมีการหาตลาดที่จะรับซื้อไก่พื้นเมือง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการตลาดกับผู้ขายลูกไก่พื้นเมืองให้มีการจำหน่ายปัจจัยการผลิตที่ราคาเหมาะสม ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มไก่พื้นเมือง รัฐควรสนับสนุนจัดหาแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารด้านการเงิน ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ

คำสำคัญ : แนวทาง, การส่งเสริม, ไก่พื้นเมือง

Abstract

Guidelines for promoting indigenous chicken raising for the people of Salawan City, Salawan Province, Lao People's Democratic Republic Objective: To study the condition of people's need to promote native chicken farming and to study ways to promote farming Native chickens of the people of Salawan City, Salawan Province, Lao People's Democratic Republic It is a mixed research method. Quantitative research by inquiry and qualitative research by interviewing samples of 97 people and 12 key informants. Data analysis statistics were mean, percentage, standard deviation. and content analysis.

The research findings were as follows:

Overall, the demand for local chicken farming in Salawan, Salawan Province, Lao People's Democratic Republic was in a high level. in the aspect of promoting the development of raising native chicken feeding and the use of raw materials. In terms of decision making in raising native chickens, they are easy to raise and are resistant to the disease of poultry. Applying knowledge in raising native chickens and feeding and the use of raw materials. On the need to promote native chicken farming, government agencies

support the body of knowledge. On the information side, the information source should be the city livestock officer.

Guidelines for promoting indigenous chicken raising for the people of Salawan City, Salawan Province, Lao People's Democratic Republic Farmers should establish a group of indigenous chicken farmers. Government agencies should come to know about group management. There should be a market to buy local chickens. Build a network of marketing cooperation with local chick sellers so that the production factors are sold at reasonable prices. There should be training on the management of native chicken farms, and the state should support financing with low interest rates. and should have training and knowledge about financial management This will result in the indigenous chicken farming business to be consistently profitable. and sustainability in business operations

Keywords : Guidelines, Promotion, Native chicken

บทนำ

ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหมู่บ้านชุมชน และเกษตรกรผู้เลี้ยง ซึ่งเป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง จนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยี สภาพที่หลากหลายเกิดเป็นทรัพย์สินภูมิปัญญาชาวบ้าน จากการวิวัฒนาการเกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพันธุ์มาโดยอาศัยพื้นฐานการคัดเลือกแบบธรรมชาติเป็นหลัก และมีความสำคัญต่อระบบการผลิต วิถีชีวิตของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ชายขอบ (Marginal areas) จนเป็นไก่พื้นเมืองสืบทอดให้ได้ใช้ประโยชน์จนมาถึงปัจจุบัน (อุษา กลิ่นหอม และคณะ 2548: 25) ซึ่งมีการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมของเกษตรกร นอกจากการประกอบอาชีพหลักอื่น ๆ ในปัจจุบันไก่พื้นเมืองได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น แต่ปริมาณไก่พื้นเมืองยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงเพื่อการบริโภคในครอบครัวจำนวนไม่มาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น การเลี้ยงแบบปล่อยตามยถากรรมจึงเป็นเหตุให้เกิดความสูญเสียที่ส่งผลทำให้จำนวนไก่พื้นเมืองลดลง และผลผลิตไม่สม่ำเสมอ จึงทำให้ราคาไก่พื้นเมืองสูงขึ้น ในขณะเดียวกันภาคการตลาดยังมีความต้องการบริโภคไก่พื้นเมืองที่มีเนื้อนุ่ม เหนียวแน่น ไขมันน้อย รสชาติดี มีคลอเรสเตอรอลต่ำ กลิ่นหอมน่ารักประทาน ซึ่งเป็นที่นิยมทั้งในระดับครัวเรือน และกลุ่มผู้รักสุขภาพ (ศศิพันธ์ วงศ์สุทรวาส และกรณิการ์ สมบุญ 2551: 34) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ จะเป็นที่ต้องการของตลาดมากที่สุด (เฉลียว บุญมัน และศรัณย์ วิสเพ็ญ 2552: 12) ถึงแม้ว่าไก่พื้นเมืองจะเป็นที่ต้องการของตลาดก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ปัญหาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรราย

ย่อยยังประสบปัญหาในด้านผลผลิตที่ต่ำกว่าศักยภาพที่มีอยู่ สาเหตุที่สำคัญคืออัตราการตายของไก่พื้นเมืองสูง ทั้งนี้เนื่องจากอาหารไม่เพียงพอในบางฤดูกาล เกิดโรคระบาดในสัตว์ปีก และกระบวนการเพิ่มผลผลิตที่ยังไม่มีการจัดการที่ดี ถึงแม้ว่าการผลิตไก่พื้นเมืองจะมีผลดีหลายอย่าง แต่ในปัจจุบันพบว่าเกษตรกรมีกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตและผลกำไรที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การผลิตที่ไม่ถูกวิธี ทั้งในด้านการเตรียมโรงเรือน และอุปกรณ์ในการเลี้ยง อาหาร ระบบการเลี้ยง และการป้องกันโรคระบาดต่างๆ รวมไปถึงการตลาด เช่น รูปแบบการจำหน่าย ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการจำหน่าย หากเกษตรกรได้รับการส่งเสริม และพัฒนาการผลิต และการตลาดที่ดี จะทำให้ผลผลิตไก่พื้นเมืองมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด และยังช่วยลดต้นทุนในการผลิตให้เกษตรกรได้

ระบบการผลิตไก่พื้นเมือง (เจนรงค์ คำมงคล และคณะ 2559: 65) นั้นมีการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคที่เพียงพอทั้งการผลิตระบบกรงตับ คือ ระบบการผลิตไก่ยืนโรงบนกรงในพื้นที่จำกัด ซึ่ง ประภากร ธารฉาย (2560: 31) ได้กล่าวว่า การผลิตระบบกรงตับจะมีกรงตับอยู่หลายชนิด เช่น กรงขังเดี่ยว กรงขังรวมขนาดเล็ก กรงขังรวมขนาดใหญ่ กรงขังรวมฝูงขนาดใหญ่ และกรงดัดแปลง ข้อดีคือ สะดวกในการดูแลตัวไก่ ไข่สะอาดไม่เปื้อนมูล ไก่กินอาหารน้อยกว่าการผลิตระบบอื่น ๆ สามารถผลิตได้ปริมาณมาก ป้องกันการเกิดโรคติดต่อได้ง่าย ข้อเสียคือ ต้นทุนการผลิตต่อตัวสูง ปัญหาเกี่ยวกับแมลงวัน ไก่มีสุขภาพไม่ดี และกระดุกเปราะหักง่าย ระบบขังคอก คือ ระบบการผลิตไก่ปล่อยพื้นภายในโรงเรือน การผลิตระบบขังคอกจะใช้โรงเรือนแบบใดก็ได้แต่โรงเรือนจะต้องมีการควบคุม ดูแล สิ่งนี้อาจเป็นพาหะ ไม่ให้มีโอกาสนำเชื้อโรคเข้าไปสู่ไก่ที่อยู่ในโรงเรือน ควรใช้ไกรุ่นเดียวกันทั้งหมด การผลิตระบบขังคอก ควรคำนึงถึงจำนวนไก่หากแน่นเกินไป หรืออากาศเปลี่ยนแปลง อาจทำให้ไก่เครียด และทำให้การจัดการยากขึ้น ระบบปล่อยอิสระ คือ ระบบการผลิตที่ปล่อยให้ไก่ออกนอกโรงเรือนได้อย่างอิสระ ซึ่ง สุธรรม จันทร์อ่อน และคณะ (2553: 80) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่แบบปล่อยอิสระว่า หมายถึง ระบบการผลิตที่ปล่อยให้ไก่ออกภายนอกโรงเรือนได้อย่างอิสระในพื้นที่ที่มีหญ้าปกคลุม ทำให้ไก่ได้แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ เช่น การคุ้ยหญ้า การไถ่กิน การจิกกิน ไก่จะมีความสุข อารมณ์ดี นอกจากนี้ ปาภพินท์ พุทธิรักษา (2554: 11) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่แบบปล่อยอิสระว่า การผลิตไก่แบบปล่อยอิสระจะผลิตแบบมีพื้นที่สำหรับปล่อยให้ไก่ได้ออกกำลังกาย และแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้อย่างเต็มที่ และระบบอินทรีย์ คือ การผลิตในระบบปล่อยอิสระ และใช้อาหารอินทรีย์ ซึ่งสุธรรม จันทร์อ่อน และคณะ (2553: 80) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่ในระบบอินทรีย์ ว่าจะต้องไม่ขังกรง และมีโรงเรือน ที่เหมาะสมไม่หนาแน่น และเปิดให้ไก่ได้ออกมาภายนอกโรงเรือนได้ตลอดเวลา พื้นที่ภายนอกควรมีหญ้าหรือพืชธรรมชาติ ปกคลุม ไก่ได้สัมผัสแสงแดด และอากาศภายนอกโรงเรือน อาหารที่กิน

รวมถึงแปลงหญ้าต้องเป็นอินทรีย์ ไม่ใช้ยาเคมีสังเคราะห์ ยาปฏิชีวนะ และไม่ใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และรักษาความเป็นอินทรีย์ตั้งแต่การผลิตจนถึงการบรรจุ เป็นเนื้อหรือไข่

ดังนั้น เพื่อพัฒนาระบบการเพิ่มผลผลิตในโก๊พื้นเมืองให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค จึงต้องมีการจัดการที่ดีในการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองแบบลดโรค และเพิ่มอัตราการรอดด้วยการส่งเสริมให้ความรู้ การสร้างเครือข่ายการเลี้ยงโก๊พื้นเมือง การแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการผลิต โก๊พื้นเมือง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมิกลยุทธ์ และวิธีการปฏิบัติที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน และหลักวิชาการได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เป้าหมาย จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งเสริมทั้งในด้านการผลิต และการตลาด ทำให้เกษตรกรมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยได้กำหนดการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา มีการศึกษาสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการศึกษา คือ ด้านบุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสาร ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโก๊พื้นเมือง ด้านการนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาไปใช้ในการเลี้ยงโก๊พื้นเมือง ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงโก๊พื้นเมือง ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงโก๊พื้นเมือง ด้านแนวทางในการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองในอนาคต แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงโก๊พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จะเป็นการสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group)

2. ขอบเขตประชากร ตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก มีประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 10 คน เกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเมืองสาละวัน จำนวน 120 ครอบครัว รวมประชากรในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด จำนวน 130 คน

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 3 คน ตัวแทนเกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเมืองสาละวัน จำนวน 94 ครอบครัว กำหนดขนาดของตัวอย่างจากการเปิดตารางเครชีและมอร์แกน (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2543: 23) ได้ตัวอย่างจำนวน 97 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 3 คน ตัวแทนเกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเมืองสาละวัน จำนวน 12 คน เพื่อใช้ในการศึกษาแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ขอบเขตพื้นที่ มีการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเขตเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 แบบ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการศึกษา คือ ด้านบุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสาร ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ด้านการนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ด้านแนวทางในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในอนาคต ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

5 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีสภาพความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นข้อคำถามปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารแล้ว จากนั้นนำมาสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ จากตัวแทนผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 3 คน ตัวแทนเกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเมืองสาละวัน จำนวน 12 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเสนอค่าสถิติเป็นตอน ๆ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมทั้งฉบับเพื่อใช้ในการประเมินค่า และแปลความหมายของคะแนน โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความต้องการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แบบสอบถามปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในแขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. การวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบความเรียง และพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิจัยสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน

แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม

ลำดับ	สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ของประชาชนเมืองสาละวัน โดยภาพรวม	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านข้อมูลข่าวสาร	4.05	.71	มาก
2	ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	4.19	.85	มาก
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	4.22	.78	มาก
4	ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	4.23	.81	มาก
5	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	4.35	.86	มาก
เฉลี่ยรวม		4.21	.80	มาก

จากตาราง สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชน เมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวมมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.35) รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.23) ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.22) ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.19) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย = 4.05) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน

แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านข้อมูลข่าวสาร

ลำดับ	ด้านข้อมูลข่าวสาร	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเพื่อนบ้าน	3.93	.60	มาก
2	บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เมือง	4.31	.64	มาก
3	บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นอาสาปศุสัตว์	3.95	.74	มาก
4	บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นนักวิชาการ	3.97	.99	มาก
5	บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเอกสารวิชาการ	4.10	.57	มาก
เฉลี่ยรวม		4.05	.71	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านข้อมูลข่าวสารมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.31) รองลงมาคือ บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเอกสารวิชาการ (ค่าเฉลี่ย = 4.10) บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นนักวิชาการ (ค่าเฉลี่ย = 3.97) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคคลหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารควรเป็นเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย = 3.90) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน

แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ลำดับ	ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การส่งเสริมเรื่องอาหาร และการเลือกใช้อัตุติบแทนอาหาร	4.60	.76	มากที่สุด
2	การส่งเสริมเรื่องการควบคุมและการป้องกันโรคระบาด ในไก่พื้นเมือง เช่นการใช้วัคซีน สมุนไพร	4.04	.90	มาก
3	การส่งเสริมเรื่องพันธุ์ไก่พื้นเมือง การคัดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์	4.16	.94	มากที่สุด
4	การส่งเสริมเรื่องการจัดการโรงเรือน และคอกไก่พื้นเมือง	4.22	.77	มาก
5	การส่งเสริมเรื่องการฟักไข่ และการดูแลลูกไก่พื้นเมือง	3.98	1.09	มาก
6	การส่งเสริมเรื่องการทำนาย และการตลาดไก่พื้นเมือง	4.14	.61	มาก
เฉลี่ยรวม		4.19	.85	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมเรื่องอาหารและการเลือกใช้วัตถุดิบแทนอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 4.60) รองลงมาคือ การส่งเสริมเรื่องพันธุ์ไก่พื้นเมือง การคัดพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.16) การส่งเสริมเรื่องการจัดจำหน่าย และการตลาดไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมเรื่องการรักษา และ การดูแลและลูกไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 3.98) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน

แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ลำดับ	ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การให้อาหารและการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร	4.49	.60	มาก
2	การควบคุมโรคและการใช้วัคซีนในการป้องกันโรค	3.85	.71	มาก
3	การคัดพันธุ์ดีและการปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง	4.56	.87	มากที่สุด
4	การจัดการโรงเรือนและคอกไก่รวมถึงอุปกรณ์ที่จำเป็น	4.15	.96	มาก
5	การฟักไข่และการดูแลลูกไก่พื้นเมือง	4.16	.64	มาก
6	การจัดจำหน่ายและการตลาดของไก่พื้นเมือง	4.11	.91	มาก
เฉลี่ยรวม		4.22	.78	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้อาหารและการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 4.52) รองลงมาคือ การคัดพันธุ์ดีและการปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.47) การควบคุมโรคและการใช้วัคซีนในการป้องกันโรค (ค่าเฉลี่ย = 4.27) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดจำหน่าย และการตลาดของไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 3.93) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน

แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ลำดับ	ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เพราะเลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรคระบาดของสัตว์ปีก	4.52	.58	มากที่สุด
2	ขายได้ราคาสูง ตลาดมีความต้องการมาก	4.27	.87	มาก
3	เป็นอาหารในครัวเรือนและไว้จำหน่ายยามขาดสน	4.47	.69	มาก
4	ใช้แรงงานในครัวเรือน ไม่ต้องใช้แรงงานดูแลมาก	4.11	.86	มาก
5	มีการเลี้ยงมาตั้งแต่เดิม	4.09	.87	มาก
6	เลี้ยงไว้ใช้ในการประกอบพิธีกรรมตามประเพณี	3.93	.98	มาก
เฉลี่ยรวม		4.23	.81	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เพราะเลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรคระบาดของสัตว์ปีก (ค่าเฉลี่ย = 4.52) รองลงมาคือ เป็นอาหารในครัวเรือนและไว้จำหน่ายยามขาดสน (ค่าเฉลี่ย = 4.47) ขายได้ราคาสูง ตลาดมีความต้องการมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.27) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เลี้ยงไว้ใช้ในการประกอบพิธีกรรมตามประเพณี (ค่าเฉลี่ย = 3.93) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ลำดับ	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	หน่วยงานรัฐจัดหาแหล่งเงินทุน	4.21	1.07	มาก
2	หน่วยงานรัฐจัดหาพันธุ์ไก่	4.51	.74	มากที่สุด
3	หน่วยงานรัฐจัดหาอาหาร	4.21	1.15	มาก
4	หน่วยงานรัฐสนับสนุนองค์ความรู้	4.65	.68	มากที่สุด
5	หน่วยงานรัฐจัดหาการใช้สมุนไพร	4.16	.67	มาก
เฉลี่ยรวม		4.35	.86	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ

เลี้ยงไก่พื้นเมือง มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หน่วยงานรัฐสนับสนุนองค์ความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) รองลงมาคือ หน่วยงานรัฐจัดหาพันธุ์ไก่ (ค่าเฉลี่ย = 4.51) หน่วยงานรัฐจัดหาอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หน่วยงานรัฐจัดหาการใช้สมุนไพร (ค่าเฉลี่ย = 4.16) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 77 คน (คิดเป็นร้อยละ 74.69) โดยมี อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.89) ระยะเวลาการเลี้ยง ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 78 คน (คิดเป็นร้อยละ 75.66) ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 500,001-1,000,000 บาท/เดือน จำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.41) ระดับการศึกษาชั้นสูงหรืออนุปริญญาจำนวน 54 คน (คิดเป็นร้อยละ 52.38) สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม มีความต้องการ อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริม พัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.35) การให้อาหารและการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 4.52) รองลง มาคือ ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.23) เลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรคระบาดของสัตว์ปีก (ค่าเฉลี่ย = 4.52) ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.22) การให้อาหาร และการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 4.52) ด้านความต้องการ ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.19) หน่วยงานรัฐสนับสนุนองค์ความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย = 4.05) บุคคลหรือแหล่งข้อมูล ข่าวสารควรเป็นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เมือง

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า เกษตรกรควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อ เพิ่มอำนาจการต่อรอง โดยให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม การ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ควรมีการหาตลาดที่จะรับซื้อไก่ พื้นเมืองเป็นที่แน่นอนก่อนที่จะเริ่มเลี้ยง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการตลาดกับผู้ขายลูกไก่ พื้นเมืองหรือผู้รับซื้อไก่พื้นเมืองหรือผู้จำหน่ายอาหารไก่ ให้มีการจำหน่ายปัจจัยการผลิตที่ราคา เหมาะสม และมีรับซื้อผลผลิตไก่พื้นเมือง ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มไก่พื้นเมือง เช่น การคัดเลือกสายพันธุ์ลูกไก่พื้นเมือง การให้อาหาร การให้วัคซีน การใช้ยารักษาโรค เทคนิคการ เลี้ยง การสร้างโรงเรือน และการเลือกสถานที่จัดตั้งฟาร์ม รัฐควรสนับสนุน จัดหาแหล่งเงินทุนที่มี อัตราดอกเบี้ยต่ำให้กับธุรกิจการเลี้ยงไก่พื้นเมือง และควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร

ด้านการเงิน เพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่องทางการเงินที่เหมาะสมและมีการจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ต่ำ ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจนี้

อภิปรายผล

จากการวิจัยแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีข้อควรนำมาอภิปรายผล คือ ปัญหาด้านการจัดการคอกและโรงเรือน ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองบางคนจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนวัคซีน เวชภัณฑ์ และตาข่าย เพื่อนำไปปรับปรุงคอกไก่ของตนเอง ซึ่งเกษตรกรต้องหาวัสดุในท้องถิ่นมาปรับปรุงคอกและโรงเรือนไก่ของตนเอง ในระยะเริ่มแรกที่มีการส่งเสริม และสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และช่วยกันปรับปรุงคอก และโรงเรือนไก่เพียงในระยะแรก ๆ เท่านั้น ต่อมาได้มีการติดตามผล การดำเนินงาน พบว่า คอก และโรงเรือนไก่พื้นเมือง ส่วนใหญ่เจ้าของไม่ได้ให้การใส่ใจ มักปล่อยปละละเลย ไม่มีการซ่อมแซมเพิ่มเติม ส่วนปัญหาด้านอาหาร และการให้อาหารไก่พื้นเมือง การที่ไก่จะเจริญเติบโตได้ดี มีความแข็งแรง ไข่ดก ไก่ต้องได้รับอาหารเพียงพอและได้กินอาหารสม่ำเสมอทุกวัน ตามปกติแล้วไก่พื้นเมืองจะถูกปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ โดยผู้เลี้ยงจะให้อาหารเพิ่มบ้างในตอนเช้าและตอนเย็น ซึ่งอาหารหลักก็จะเป็นพวกข้าวเปลือก ปลายข้าว เศษผัก เศษอาหารที่เหลือจากครอบครัวกินอีกทั้งถ้าจำนวนไก่ในคอกขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมาก ก็จะส่งผลกระทบต่อสัดส่วนการใช้ประโยชน์ของข้าวสารและข้าวเปลือกของ ผู้เลี้ยง จากสภาพการเลี้ยงดูแบบนี้ทำให้ความสมบูรณ์ของไก่ผันแปรไปตามสภาพภูมิอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินต์ สิมารักษ์ และคณะ (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาสัมฤทธิ์ของการพัฒนาไก่พื้นเมืองสำหรับเกษตรกรในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบของการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของภาครัฐที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องมาจากเทคโนโลยีที่ไปส่งเสริมไม่เข้ากับบริบทในระบบเกษตร และสภาพการดำเนินชีวิตของเกษตรกร และเป็นเชิงประชาสัมพันธ์ สารระของการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่ผ่านมามุ่งเน้นเป็นส่วน ๆ ได้แก่อาหาร และการให้อาหาร การป้องกัน และรักษาโรค พันธุ์การปรับปรุงพัฒนาสายพันธุ์ และการฟักไข่ รวมถึงการจัดการโรงเรือน ปรากฏว่าเกษตรกรยอมรับเทคโนโลยี และวิชาการเหล่านั้น เฉพาะในช่วงที่มีโครงการดำเนินอยู่เท่านั้น แต่หลังโครงการสิ้นสุดลงเกษตรกรก็จะปรับวิธีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้เข้ากับบริบทของตนเองเช่นในอดีตที่เคยปฏิบัติ ส่วนปัญหาในการคัดพันธุ์ และปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ และไม่มีเป้าหมายในการคัดพันธุ์ และการปรับปรุงพันธุ์ ในปัจจุบันไก่พื้นเมืองจึงมี

ความหลากหลายสายพันธุ์ แต่จะมีจุดเด่น และคุณสมบัติเฉพาะตัวที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะสาเหตุส่วนใหญ่ กลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองประสบปัญหาการตายผิดปกติของไก่พื้นเมืองโดยไม่ทราบสาเหตุ และไม่มีวิธีการรักษาที่ได้ผลทำให้ ผลผลิตไก่พื้นเมืองลดลง ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้าน ไก่พื้นเมืองเลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรค ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่ ลักษณะและรูปแบบที่ควรส่งเสริมด้านการป้องกันโรคระบาดในไก่พื้นเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทยากร อ้วนพรมมา (2555: 9) การพัฒนา การเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านแบบยั่งยืนของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง อำเภอยะรัง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ระดับความความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในอำเภอยะรัง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้าน รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้าน และด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้าน ตามลำดับ สภาพทั่วไปในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะในการปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง พบว่า ปัญหาที่สำคัญเกิดจากการระบาดของโรคในสัตว์ปีก ปัญหาเกษตรกรไม่มีความเข้าใจ และไม่มีการวางแผนในการทำวัคซีน ปัญหาด้านการจัดการคอก และโรงเรือนไม่เหมาะสม ปัญหาการจัดการเรื่องอาหารไม่สมดุลกัน และปัญหาการคัดพันธุ์ปรับปรุงพันธุ์ ไก่พื้นเมืองที่ไม่มีเป้าหมาย ซึ่งเป็นสาเหตุหลัก ที่ทำให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านไม่ประสบผลสำเร็จ แนวทางการพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านแบบยั่งยืน โดยเน้นการควบคุมโรคระบาดในไก่พื้นเมืองให้ครอบคลุม การจัดการคอก และโรงเรือนให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ การเอาใจใส่การให้อาหารที่ถูกต้อง และเหมาะสม ความต้องการอาหารในไก่พื้นเมือง และให้ความสำคัญในการคัดพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ การจัดการฝูงไก่พื้นเมืองให้ถูกทางมีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับวิถีชุมชนกับบริบทของภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลียว บุญมั่น และศรีณย์ วิสเพ็ญ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินความเป็นไปได้ของการผลิตไก่พื้นเมือง สำหรับใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในระดับชุมชน ในด้านความต้องการไก่พื้นเมืองในตลาดระดับชุมชน ผลการศึกษาพบว่าไก่พื้นเมืองยังเป็นที่ต้องการของตลาดมากด้วยเหตุผล คือ ไก่พื้นเมืองไม่สามารถผลิตป้อนให้ตลาดสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพราะมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำ และมีราคาแพงกว่าไก่เนื้อ อีกทั้งในช่วงเทศกาล และฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ตลาดไก่พื้นเมืองมีจำนวนน้อยและราคาสูงกว่าไก่เนื้อเป็นสองเท่า เพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงเก็บไว้บริโภคเองในครัวเรือน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การประเมินความเป็นไปได้ของการผลิตไก่พื้นเมือง สำหรับใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในระดับชุมชน ในด้านความต้องการไก่พื้นเมืองในตลาดระดับชุมชน ผลการศึกษา พบว่าไก่พื้นเมืองยังเป็นที่ต้องการของตลาดมากด้วยเหตุผล คือ ไก่พื้นเมืองไม่สามารถผลิตป้อนให้ตลาดสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพราะมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำ และมีราคาแพงกว่าไก่เนื้อ อีกทั้งในช่วงเทศกาล และฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ตลาดไก่พื้นเมืองมีจำนวนน้อยและราคาสูงกว่าไก่เนื้อเป็นสองเท่า เพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงเก็บไว้บริโภคเองในครัวเรือน และสามารถจัดการในด้านการบริหารจัดการ ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้าน และด้านแนวทางในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในอนาคต โดยภาพรวมกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองหรือเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็นอาชีพเสริม มีข้อจำกัดจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และโรคสัตว์ปีกที่ติดคน ทำให้ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และจำนวนไก่พื้นเมืองลดลง การปลูกฝังให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

1. ด้านการบริหารจัดการ ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองใน การดำเนินธุรกิจ และควรมุ่งเน้นการบริหารจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก
2. ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้าน ควรให้การสนับสนุนส่งเสริม และติดตามหาแนวทางปัญหาแก่เกษตรกรรายย่อยที่มีความพร้อม มีเวลา มีใจรัก และสนใจการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นพื้นฐาน หากมีการอนุรักษ์ และพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองระดับหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้นก็สามารถพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. ด้านแนวทางในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในอนาคต จึงควรส่งเสริม และให้ความสำคัญกับการปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านเพื่อเพิ่มผลผลิต และมาตรการในการป้องกันโรค สัตว์ปีกที่เป็นสาเหตุสำคัญ
4. โดยภาพรวมกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองหรือเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริม มีข้อจำกัดจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และโรคสัตว์ปีกที่ติดคน ทำให้ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และจำนวนไก่พื้นเมืองลดลง ดังนั้น ควรที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันรวมถึง การปลูกฝังให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- อุษา กลิ่นหอม และคณะ.(2548). โครงการภูมิปัญญาในการผลิตและการจัดการผลผลิตไก่พื้นเมือง
ของชนเผ่าในภาคอีสาน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศศิพันธ์ วงศ์สุทธาวาส และกรรณิการ์ สมบุญ.(2551).การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ไก่พื้นเมือง
หรือลูกผสมเชิงพาณิชย์ในระดับชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย(สกว.)
- เฉลียว บุญมัน และศรัณย์ วิสเพ็ญ.(2552).การประเมินความเป็นไปได้ของการผลิตไก่พื้นเมืองเชิง
พาณิชย์ในระดับชุมชน กรณีศึกษา : ไก่ย่างไม้มะดัน ไก่ย่างไม้แคน และการค้าขายไก่
พื้นเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- เจนรงค์ คำมุงคุณ และคณะ.(2559).คู่มือการเลี้ยงไก่พื้นเมืองกรมปศุสัตว์ระบบปล่อยอิสระและ
อินทรีย์. กรุงเทพฯ: กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ประภากร ธาราฉาย.(2560). โรงเรือนและอุปกรณ์สัตว์ปีก. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ปภาพันธ์ พุทธิรักษา.(2554). ผลของระบบการเลี้ยงแบบปล่อยต่อสมรรถนะการเจริญเติบโต
ลักษณะซาก และคุณภาพเนื้อของไก่พื้นเมือง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- สุธรรม จันทรอ่อน และคณะ.(2553). การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์แบบปล่อย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ปศุสัตว์
อินทรีย์ กรมปศุสัตว์
- พิทยากร อ้วนพรมมา.(2555). การพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองหลังบ้านแบบยั่งยืนของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่
พื้นเมือง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- เฉลียว บุญมัน และศรัณย์ วิสเพ็ญ.(2552).การประเมินความเป็นไปได้ของการผลิตไก่พื้นเมืองเชิง
พาณิชย์ในระดับชุมชน กรณีศึกษา : ไก่ย่างไม้มะดัน ไก่ย่างไม้แคน และการค้าขายไก่
พื้นเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ธีรฤดี เอกะกุล.(2543).ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี:
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี